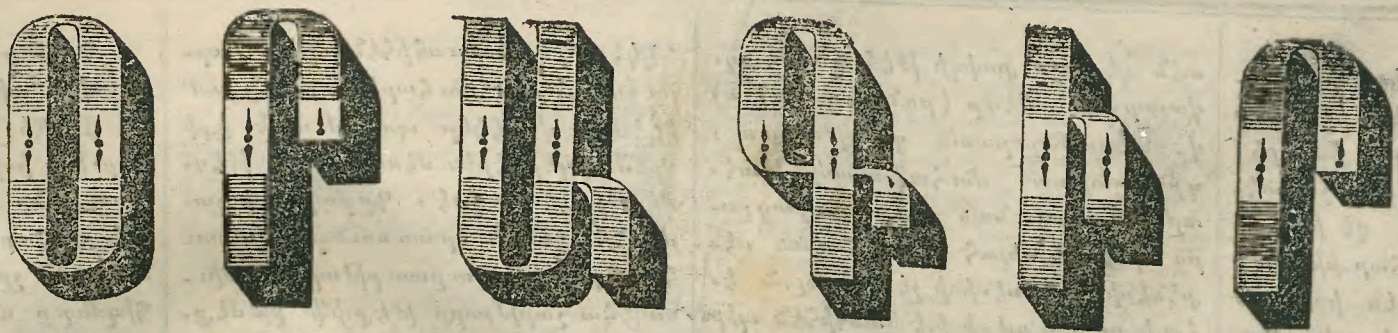

Թաղապետութեան միջոցէ-
րի ետպրոտեալ խմբէկէն-
էր, ունէյի պէտէ լինի ի-
նքն Յոմանդը լիբարը բէ-
շին կէճնալումէն, վէ հա-
խօստ պրօբատա պիլը ա-
տաւր կէօսթէրումէն տիւր-
էր:

Մէջքեւս վէ սայլրէ
 Զիւնանկար եօղունուն
 տա Եղուեփեան խտնը
 Զըն իբինճի գալիւնտա
 Երւմբօ 4 Օգոէն Խօծու-
 սարեան իամինէ կէօնտէ-
 բիւնէք տիր :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐԳԱՅԻՆ ԵՒ ԿՐԵՐՏԲԱԿԱՆ

233

ԵՍ ԱՐ Ի ՃԻՅԷ

Խօյնեւորեալ սօնրա եօլէն, ետրալա-
նան ասքերէլէրմիդին էքսէրիսի, երեզ
եւրգէ եազընլըդտա սիւնշտան եօլ-
միւշլէր եախօտ ետրալանմըշլար
տըր, ճէրրանշարտմըշ, տայիմա ա-
ւըր վէ սօուդլուդլա ետրանա պա-
շարլար իքէն, էթրաֆընտա պարու-
նօն գաարալտմմըշ չէմպէրի պուլու-
նան իսարալորը պազտըքնա, ախլէ-
թինի կըրճտալմմադ տա խոխլէր: Զու-
ալ վէ ալճը ասաքիլլէրի, արմըզ
թիւֆէնկ աշտուրուպ պօշալ թմազլը-
լա թէնէզդիլ իթմէմէքտէ խոխլէր,
լէա, թիւֆէնկլէրիսի սօրա կիպի տա-
տըրադազ, իրուսիալըլարլըն թէպիէ-
թինէ ինտրիպ եալթըրմադտա խոխ-
էր, չէր պիւր տազըդա, հէր թա-
ափտան, եհնիտէն եհնիեհ տիւշմէն
պալալորը մէ յոսանա չըգմադտա խոխ-
իլա ալալոր, օրտունուն իսալթընտա
ալմըշ օլտուրլունուզ ուլու պօշ եեր-
էրի կէլիպ աօտուրուլար քիտ: Պի-
լիմ տմճըլտըրմըշ եերէ եալթալար
է տիւշմէնի պրադըլտար խոխ քի կէչ-
ին, վէ սօնրա, պիւրեհն պիւրէ պա-
ա գալըրադազ, սիւնիլլէրի անդէրին

Մարէշալը միւշարիւէյհին էլսի-
սի բէճնուրտէ պիւր հաւ քէսպ իթ-
սպօյունպաղ ըսը ու չմուշ վէ կէօմ:

Մասի 7 եէ վարարդ լայնն օրտու-
ւոյ էյի վէ միւհ,քէմ պիւր մէվդը-
նէ չէքիւիլ խոի: Լաքիմ Մար-Մա-
նն կէրի տէօնմիւլ օլաեա ինաիլ ի-
քի օրատա, իրուսիւն օրտուաւ,
բըրբըն, լիադաթըն քէսիւիլիլ վէ
պիլ դօլլալամադ իլլի եօյունաւ տէ-
սիլ խոէմէվ պիւր հալտէ խոի: Պու-
ռէմ քի, շապիթաւն պէրբու տիւշ-
նին աթէշիլ աթընտա վէ աթ իւ-
րինտէ կէշիրմիլ խոի: պու. աաթէմ
օն իւլ սաաթի տիւքէնէ տիւքէն-
դարը տաւանըտ պուրմուլ վէ
նը պաշընտա կէօշընէր իլէ, լիէք-
եալէրէքիւնն պիւրէր պիւրէք տիւշ-
նիւնաւ կէօրմիլ խոի: մուհարէ-
օլաեալուն տէօմ պիւր սիկարա
դուր, աթընտաւ աշալա ինտի, վէ
սիւտալանէ իրտալթիւլէր իլէ
րիւրէն եաբալըլարը դալտըրմադ

Զօրպալար թէկզքի օրունմուշլար,
Կարա-Մօպիլ իլէ սինօրա դատար
տէպիլէն կէնսիւլլիւ ասաքիւր սիլք-
ինէ քէնտի էվլատարընտան պին-
սէն քէտան էկօնտէրէրէ. դուվէյի
ստիլէրէրէնէ իւքադ կյիւսիլէր տիւր
Բարիզ էհապիսինին հիւ պիւր հա-
տիսի ժմատարադ - չիւնքի էէէէ

Իսկ այժմեան վիճակը որ շատ փոքրիկ է իրենց, ուրիշ բան չէ բաց եթէ հայրենասիրող սովորութիւն և օրէնք մի զորով մահու չտի կը կուտին, եթէ զայն թողուն կամ հայրենի օրինաց ցանկը քակեն, Անապատի օձը (յառաջագիւծութեան) գիրենք պիտի խածատէ անշուշտ: Այս պատճառաւ ահա, նորա կընթանան այնչափ որչափ իրենց սահմանէ, նորա կուսանին այնչափ որչափ իրենց հայրենի գիտէին:

Եւ ի՞նչ է այժմեան վիճակը, շատեր գիտեն ասիկայ, և շատեր իսկ կողքան նոցա վրայ, մենք կը լինենք հոս այն միւր միայն որ ասելի նախածածկ է: Վատագոյնը իրենց ժամանակը պահանջող մի է գիտես թէ, որ ամէն ոք իր ամուսնանալէն առաջ կամ յետոյ, միանգամ կամ բազմիցս ի Պոլսոյ պանդխտութեան գիւմէ, և հոն երկար ժամանակ գեղեցիկէն յետոյ միշտ ձեռն ունայն ի հայրենիք վերադառնայ և կամ պանդխտութեան մէջ մեռնի: Ահա ասիկա առաւելագոյն չարիք մը որուն պատճառը զարձեւալ աղիտութիւն ու կորուսթիւնն է: Եթէ այսօր իմաստուն ու անասագետ լինի վանեցին, պանդխտութիւնն իրեն համար չէ: Պոլսոյ սաղայտալներ իր ճակատի չարաչար քրակները չեն ծծեր, ծանրանոր ծառայութիւնք իւր ազատ թիկունքը չեն կորացուցեր:

Դիտելու է միանգամ, այն հաղաբար վանեցիներէն՝ որք շարունակ կարաւանաւ ի պանդխտութիւն կը գիւնեն, անոնցմէ քանի՞ն ուսման կամ արհեստի համար կուգան, և ոչ ոք: Գեղացին արդէն բնակարանութեան, աղքատ քաղաքացին օտապաշտութեան կամ այլ ծառայութեան հարուստը վաճառականութեան, իսկ ուսման համար ոչ ոք կուգայ: Այս դժբաղդութիւնը զարձեւալ նախապաշտմանքէն կը ծնի, և այս պաշարումը շատ անգամ իւր համոզման մէջ չէ, այլ միայն կոյր հեռեւորութեան, հեռակալ պիտի մեր պարտքն է, և ուսանիլ մեր նուիրական կոչումը, բայց ի՞նչ բանի հետեւելու է, լուսոյ թէ միթան, օգտի թէ վնասուց: Եթէ կուգէք երջանիկ լինել վաստակաւորացիք, տարբերեցէք այս բառերն իւրարմէ և արդիւնք գէթ ձեր բարիքը ճանաչելու չափ: Ասիկայ ընդհանուրն համար չէ, շատեր կան որ գիտեն՝ միայն ճանաչելու կը կամակորին, առաւելագոյն միամիտ ու տղաբէտ մասն է չը գիտցող որ նա ալ կը քայլէ այն շաւիղէն՝ ուր կամակորին մասն իրեն ցոյց կուտայ: Կուգեմ ըսել որ Ժողովուրդը ինքը չէ միայն այս մասերուն մէջ իր թշուառութեանց պատճառը, այլ երբորդ մը կայ որ զինք կը տառապեցնէ: Միթէ Սանդըլտեան ընկերութեան նպատակին հակառակող միայն Ժողովուրդն է և ինչպիսիք որ ինքն, ոչ այլ մասնաբիւրէք այն գիտցողները որոնք բազմիցս անգամ իրենց չարագիւտ հնարքներով Ժողովուրդեան նախապաշտումը կը զրգոյն յօգուտ ինքեանց:

Իր տարակրթութիւն, ո՞վ էր այն գաղտնի պատերազմին դրօշակիր որ անցեալներ մէկ երկու վարժարանի յառաջագիւծութեան և մասնաւոր անձանց դէմ մղուեցան, Ժողովուրդն արդեօք — ոչ երբէք: Եւ ո՞վ այսօր առաջնորդական խնդրոյն մէջ կամակոր փաստաբանութեամբ անձին շահ և եթ խնդրող և ըստ այնմ լուծելու ռազմը, բաղնիքեան ձայն արդեօք,

— ոչ երբէք: Ծննդիւն ըսելով այս ամենուն պատճառը մենք կուտանք: Դի մենք ենք որ այս վիճակին մէջ մնալ կը սիրենք, և մենք ենք որ աւելի կուգենք հաճելի լինել մեզ թշուառացիներուն քան թէ մեր բարեկամաց: Ասոր համար ասելի գիւրին է կարծեմ ինքզինքնիս արթնացնել՝ քան թէ զանոնք ի գուժ տնայ: Սիրտի կանձ և ամէն տեղ ալ կը պատահի բռնաւոր ձեռքեր, բայց ամէն տեղ գիրենք և իրենց լուծը սիրող չի գտնուիր:

Խոստովանինք, զմեզ թշուառացի ուղիներն են նաեւ մեր այդ ինքերը, որոնք անկն յայտնի մեր հայրեր մեզ ժառանգութիւն թողուցին և ի՞նչ այս ժառանգութիւն, առատ գիւններ, գեղեցիկ գրօտապարներ, հետեւաբար ժամանակի կորուստ: Աստուած կարողութիւն տայ իրենց, երանի թէ թող չիտային: Ըսենք որ մեր հայրերը թերեւս «նոյա» միամտութեամբ անկեցին այս սղոյնները, բայց ի՞նչ օգուտ իրենց սորա վախճանըն ալ «նոյա», վախճանին պէս եղաւ: Այսօր այն այդ ինքերը մեր բարոյականը ընդ նիւթականին մերկացուցին և ամենուս մահաբեր հարուած մի առին:

Մենք գիտենք որ մօտ ժամանակի մէջ, վան ընդամենը հինգ կամ վեց գիւնեւորներ ունեն, իսկ այժմ հարիւրի կը մտնենայ: Թող այս, կամաւոր ըսելու որ՝ այսօր ըստ մեծի մասին տուններն իսկ իւրաքանչիւր առանձին գիւնեւորն մի գարձած է: Այսօր այն նահապետական ուղիւթութեամբ սերնդացած գեղեցիկութեան հետոյնքէն կը նուազանան. և գիւնեւոր ու տղիտութեան շնորհիւ պառակտումն գիրենք այլեւայլ թշուառութեանց ենթարկեց:

Ո՞վ արդեօք չուրախացաւ երբ անցեալ տարի վանայ մէջ շերամանդորութեան յորդոր ու ջանք մը տեսնուեցաւ, այս բարեբաղդութիւնը գիրենք համոզեց թէ ի՞նչ երջանկութեան պիտի հասնին երբ այն արհեստին մէջ յառաջ գնան, եւ թէ ի՞նչ թշուառութեան հասուցած է գիրենք այն այդ ինքերը, բայց ասիտն որ փոքրագոյն մասն է որ ասիկայ կ'ըզայ: Մինչև ցարդ այսպէս տեսնուեցաւ և թերեւս այնպէս շարունակի, վանեցի, այն մասը որ այսօր չէրամի տունիկերով աղարակ մը ունեցաւ, կից այնմ, գիւնեւոր պարտեզ մըն ալ խնամեց:

Ամէն ոք գիտէ վանայ յարմարութիւն շերամագործութեան մասին, ամէն ոք կրնայ հաւատալ որ եթէ ջանագիր լինիմք այս գործոյն կը բարձրանամք անշուշտ: Բայց ճշմարիտն ասեմ ոչ ոք պիտի յուսայ այս բարիքը մեզ համար, քանի որ մեր այդ ինքեր կան և քանի որ շերամի պարափլին քով գիւնեւոր պարտեզ մըն ալ ունիմք: Եթէ այժմէն մեզ չի հաւատան մեր եղբայրները, փորձն անշուշտ կը հասկըցնէ իրենց, բայց չգիտեմ մենք ալ փորձ ընելու ժամանակ ունիմք:

Ահա Մ. Խալաթի, այս և առաւել քան զայս չարիքներն են որ բղմեղ նուազացնել կուտան, ոչ միայն արտաքին թշնամներուն առաջ այլ նաեւ ներքին բռնաւորներուն, որոնք անդ թաքար մեր օձիքը բռնած կը տանին ուր մենք չկամինք: Եթէ արտաքին թշնամեաց դէմ գնեւոր համար գիւնեւոր կը կարծուիմք, իսկ ներքին համար ի՞նչ կայ քան զգաւարականութիւն և քան զգիտութիւն ասիկա զօրաւոր միւր: Ո՞ր կը հաս-

նինք, երբ այս տխուր վիճակը ինչպէս մինչև ցարդ և այսուհետեւ մեզ սիրելի լինի: Մեր ազգի այն դարաւոր պատմութիւնը՝ որ 30 միլիօն ժողովուրդի մը մերթ ընդ մերթ վնասութիւն և մերթ ընդ մերթ նուազութիւն կը պատկերացնէ մեզ, մենք ի՞նչ բարիք կը տեսնանք այն անիշխանութեան ժամանակներ ողբերէն ի զատ, և այս ողբը ի՞նչ պատճառներէ կ'ըզամք՝ անմարանութեան ու տղիտութեան ի զատ: Առաջ մենք այսօր փոխանակ այն ամէնը զգաւար, նորա վերայ նոր ի նորոյն կար մը կուտանք, կամ այս թշուառութիւնը մեզ համար անմահացունել կը ջուտանք: Վերջապէս միշտ հեծենք պիտի քանի որ այս տխուր վիճակը սիրելի է մեզ և քանի որ մեր արժանապատուութիւնը մեր խոր պաշարման մէջ կը թաղուի:

Հաճեցէք, Մ. Խալաթի, հրատարակել մեր այս իրաւացի բողոքը ձեր ազգագրութեան թերթին մէջ ի լուր բարեբաղդ Պոլսեցոյ, որոց յատկապէս խորին ուշադրութիւնը կը խնդրեմ, չեմ կարծեր որ պարզ աչք միայն հային ասոր վրայ, ինչպէս որ չեմ հաւատար թէ վաստակաւոր այնպէս պիտի մնայ, ինչպէս մնաց երէկն և այսօր:

Մնամ և այլն: Խ. Խ.

ԻԼԱՆԱԹ
Հ Ա Յ Ո Ց
Ե Կ Ե Ղ Ե Յ Ի Ն
ԵՒ
Ա Ն Դ Բ Ա Ն Ե Ն Ա Կ Ա Ն Ք
Գ Ի Ե Ց
Խորէն եպիս. Նար պէյ.
Կը ծախուի ամէն Հայ գրողաճառաց
քով և մեր լրագրող գրասենեակը:
Գին 2 1/2 դր.

SUN FIRE OFFICE
LONDRES
ՍՈՐԵ ԾԱՅՔՐ ՕՍԾԻՍ
ԵԱՆԿԸ ԻՉԻՆ
ՍԻԿՈՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ
Իշուր գումարանաւ, Լոնտրոն 1710
տա թէքել օրուանուշ օրու, էլ, էշեա,
վէ էպիլեյի սայլիք, հէր ճինս էմթաւ,
ֆապրիկոյա եաթօտ դրաթաւ տայլի
ալեաթլար, իմանալաթա պուրուս
կէմիլք, վէ տէրուսինտէր մալք, եա
բըմաթա վէ եաթօտ թամիլ օրուանազ
տա պուրուսան կէմիլք վէ զալիլիւթ
վէ զալիլիւթ, եանընա զալիլ սիլուր
թա իթմէք, քէզա զալիլ վէ գիւսանա
աթընա էտէմէք իշին իլան իտէր:
Սիլուրթալա գոմաթ իսթէյնէրէ գօ
լայլք օրուա իշին, իճարլար զայթթ
էշմէն ֆիւթ իլէ ալըմաթա տըր:
Զարարութիւն օրուանազ գումարանալ
մէզ քիւրուս Գալաթաթա Բէրէմէք բա
զարընա Նօ. 24 Մ. Հանսօն Պանդէր
վէ գումարանանըն Բէրէմէք իլէ միւրաճա
աթ իլէմէրէ:

Ազգը եղբայր անուն դուրսդի վէ
պին առաջին տղադրութիւնը ուսում
ընալ՝ այս երկրորդ տղադրութիւնը որ
Տէրոյեանց տղաբանէն երաժ է, Յ. Գրի.
Կ'ծախուի՝ Մահմուտ փաշայի դըրուի Հալ
ճըլար խանին մէջ իլէ 1 Սրահեւան զը
բատուր:

ԲԻՅԱՆԴՈ ՍԵՀԵՄԵԼԻ ՏԵՔՕԶԻԹՕՍՈՒ
Ալէտէ 2 տէն 3 տէ ֆուտա գաւար չէ
քելլը վէ 30 պինտէն 43 պին լիւրա գա
ղանապիլի, Օսմանլը Սօլթիլա, Զրոն
աւ, Զվիլլիլա, Նիլայիլա, Բուսիլա, Պէլ
ճիլա, Սրահեա վէ Ուսահ-Պուրուսան հիւ
քիւթթ լիլլին իւանդօրա իսթիլալալ անա
պիլլիլլիլ, վէ Սաղսօնեանըն 3 տէ ֆու
չէրիլլիլ վէ 10 լիւրաթան 23 դուրուսա գա
տար ճինսին կէօրէ դըլլթթ պուրուսան
պիլլիլլիլ, Գալաթաթա Գոմիլիլլիլ խանը
գարուսու իթթ խալիլլիլ Նիլմէր 16 սա
րաֆ Մ. Հանսէթ օնուս մաղադարընա սա
թըմալալալ տըր:

Միւրաթա սաղսօնա պիլլիլլիլ չէ
քիլլէք:
1870 Օգոստոս 28-30 տա, իւր Նօ.
20.000 Բուսիլա թալլիլ, 2 ինճի 10.000,
3 ինճի 5.000, 4 ինճի 2.000, 5 ինճի 7.
1.000 էր. օնուս սօրա 16 պիլլիլ 400
էր, 48 պիլլիլ 200 էր, 148 պիլլիլ 100 էր
վէ 5.285 պիլլիլ 65 էր թալլիլ:
1870 Սեպտեմբեր 25 տէ, 1 պիլլիլ
150.000, 1 պիլլիլ 100.000, 1 պիլլիլ
80.000, 1 պիլլիլ 60.000, 1 պիլլիլ 40.
000, 1 պիլլիլ 30.000, 1 պիլլիլ 20.000
վէ 31.180 պիլլիլ տալիլ 65 էր թալլիլ
գաղանաճալ տըր:

1870 Հոկտեմբեր 12 տէ, 3 պիլլիլ
10 տա պին, 20 պիլլիլ 3 էր պին, 40
պիլլիլ 2 էր պին, 430 պիլլիլ պինէր,
300 պիլլիլ 4 էր էրու, 600 պիլլիլ 200
էր վէ 1.700 պիլլիլ 100 էր թալլիլ գա
ղանաճալ տըր:
Զիւտաթ թաֆալիլ մալիլաթ իսթիլ
էշինէր, պալաթա իշար օրուան Մ. Հա
նսէթ օնուս մաղադարընա միւրաճալթ ի
տիլ, հէր պիլլիլ իւանդօրա չէքիլլէք
վալթթ իլէ օթթ իլլին Զրահարըն վէ
Բուսիլա մալիլալ պարսիլ իսթալար
տան տալիլ ալալիլ իլլիլ:

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ
ԵԱՆԿԸ ԻՉԻՆ ՍԻԿՈՐԹԱ
ՆՕՐԹ ԳՈՒՄԻԹ ԵՆՏ ՄԵԻԲԸՆԵԱՍԸ
ՍԻԿՈՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ
Պու կիւնքի թէքել սէրմայիլի (ան
ուսանալի) Լր. ինկ. 5.000.000
ԵԱՆԻ Լր. ինկ.
Այլ սէրմայիլ 2.000.000
Շիմիլլիլալ քէարտան արթը
Բըմէք 2.338.119

Պու կիւնքի մէջմուտ սէրմայիլի 4.338.119
Գումարանանըն երլլը իրաթը 800.000
Իշուր գումարանայ 1809 տա, եանի
պուրուսան 61 տէնէ էվլէլ թէքիլ օրու
մուշ օրու, վէ քէնտի սէրմայիլիլտէն
մասաթ քէարտան արթըրալը պէշիլ
մէպլալ իլէ տիւնեանըն էն պէշիլ քէ
թթ լիլլիլ իլլին սէրմայիլիլ տըր:
Կէրէք էշալիլին քէնտի մաղադարը
տա վէ կէրէք Սթամպոլ վէ կալաթա կէօն
րիլլէրիլտէ պուրուսան մալլիլլիլ վէ կէ
րէք էվլ, մաղադա վէ էպիլլիլ սայլիլ վէ
էշեա, քէշիլլիլ վէ եաթօտ չէշիլ իլլին
տէ, սիլուրթա իթմէք իշին իլան իտէր:
Սիլուրթա թալլիլալ իսթէյնէրէ Գա
լաթաթա Գէօրդ պէլ խանընա Նօ. 8
մէզըրը գումարանա թարաֆընտան գում
րէթը քէարտիլլիլ պուրուսան անէլլիլ Մ.
«Ուրիլլիլ Մ. Սրահեա» վէ եաթօտ իսթա
պուրուս Եշիլիլ բալա խանընա, Հալաթ
ճուլ ալա Գոմիլիլալ միւրաճալթ իլ
էմէլլիլ:

ՍԱՀԻԳԻ ԻՄԹԻԱԶ ՎԷ ՄԻԻԼԻԼԻՅԷ
ՕԳՄԷ ԽՕՃԱՍԱԲԵԱՆ
Օ. ԽՕՃԱՍԱԲԵԱՆ ԹԱՊԱՆԵՄԻՆԵՏԷ
ԵՈՒՍՈՑԵԱՆ ԽԱՆ Ն. 4-5